

ΚΑΜΠΑΝΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ
ΤΟΥ ΣΤΙΓΜΑΤΟΣ ΨΥΧΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ
ΣΤΟ ΔΗΜΟΣΙΟ ΛΟΓΟ

Οδηγός βήμα-βήμα Στίγμα Ψυχικής Υγείας & διακρίσεις: Ενημερώνομαι και προστατεύομαι

Δρ. Μαρία Μουσμούτη, Βεατρίκη Γιαννόγλου

Επιμέλεια: Παναγιώτα Φίτσιου, Αντώνης Μπούγιας

Αθήνα, Ιανουάριος 2022

Iceland
Liechtenstein
Norway

**Active
citizens fund**

Διαχειριστής Επιχορήγησης:

Φορέας Υλοποίησης:

Εταίροι:

Οδηγός βήμα-βήμα Στίγμα Ψυχικής Υγείας & διακρίσεις: Ενημερώνομαι και προστατεύομαι

Δρ. Μαρία Μουσμούτη, Βεατρίκη Γιαννόγλου

Επιμέλεια: Παναγιώτα Φίτσιου, Αντώνης Μπούγιας

Αθήνα, Ιανουάριος 2022

Το έργο «Σβήνουμε το στίγμα.Στο λόγο μας» υλοποιείται στο πλαίσιο του προγράμματος Active citizens fund, με φορέα υλοποίησης την Εταιρία Κοινωνικής Ψυχιατρικής Π. Σακελλαρόπουλος και εταίρους το Ίδρυμα Θεμιστοκλή & Δημήτρη Τσάτσου - Κέντρο Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου και την Εταιρία Μέριμνας και Αποκατάστασης Ατόμων με Ψυχοκοινωνικά Προβλήματα. Το πρόγραμμα Active citizens fund, ύψους € 13,5 εκ., χρηματοδοτείται από την Ισλανδία, το Λιχτενστάιν και τη Νορβηγία και είναι μέρος του χρηματοδοτικού μηχανισμού του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (ΕΟΧ) περιόδου 2014 – 2021, γνωστού ως EEA Grants. Το πρόγραμμα στοχεύει στην ενδυνάμωση και την ενίσχυση της βιωσιμότητας της κοινωνίας των πολιτών και στην ανάδειξη του ρόλου της στην προαγωγή των δημοκρατικών διαδικασιών, στην ενίσχυση της συμμετοχής των πολιτών στα κοινά και στην προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Τη διαχείριση της επιχορήγησης του προγράμματος Active citizens fund για την Ελλάδα έχουν αναλάβει από κοινού το Ίδρυμα Μποδοσάκη και το SolidarityNow. Περισσότερες πληροφορίες: www.activecitizensfund.gr

Περιεχόμενα

Βήμα Πρώτο: Ενημερώνομαι	6
A.1 Τι είναι το στίγμα;	6
A.2 Απαγορεύεται το στίγμα;	6
A.3 Τι είναι οι απαγορευμένες διακρίσεις και πως συνδέονται με το στίγμα;.	6
A.4 Ποιες είναι οι απαγορευμένες διακρίσεις;	7
A.5 Η διακριτική συμπεριφορά απαγορεύεται σε όλους τους τομείς της ζωής;	8
A.6 Ψυχική αναπηρία και δικαιώματα	9
A.7 Τι είναι ο στιγματιστικός λόγος;.	9
A.8 Απαγορεύεται ο στιγματιστικός λόγος;.	10
Βήμα Δεύτερο: Προστατεύομαι	12
B.1 Εξωδικαστική προστασία	12
B.2 Δικαστική προστασία	15
B.3 Συνηγορία/Αυτοσυνηγορία	16
Πηγές	18

Βήμα Πρώτο: Ενημερώνομαι

““ A.1 Τι είναι το στίγμα;

Το στίγμα είναι αρνητικές, και συχνά άδικες ή ψευδείς, πεποιθήσεις που μπορεί να έχει η κοινωνία ή μια ομάδα ανθρώπων για κάποια χαρακτηριστικά ή κατάσταση που βιώνει ένα άτομο, όπως ψυχοκοινωνικά προβλήματα που ενδεχομένως αντιμετωπίζει. Το στίγμα συνδέεται στενά με την ψυχική υγεία και εμπειρίες και συναισθήματα που προκαλούνται από πεποιθήσεις που έχει η κοινωνία και ομάδες ατόμων για τα προβλήματα ψυχικής υγείας και για τα άτομα που τα αντιμετωπίζουν.

Πέρα από τις αρνητικές επιπτώσεις που μπορεί να έχει στην ζωή των ατόμων και στις επιλογές τους, ο στιγματισμός προκαλεί επίσης φόβο, ενοχή, κοινωνική απομόνωση και αποκλεισμό.

““ A.2 Απαγορεύεται το στίγμα;

Το στίγμα οφείλεται σε άγνοια ή παραπληροφόρηση και σε προκαταλήψεις. Το στίγμα είναι 'άυλο', μπορεί όμως να οδηγήσει σε συμπεριφορές με αρνητικές επιπτώσεις για όσους το υφίστανται. Για παράδειγμα, κάποιος/α μπορεί να χάσει μια προαγωγή στην εργασία του, επειδή μαθεύτηκε το πρόβλημα της ψυχικής του υγείας ή χρόνια πάθησή του. Στην περίπτωση αυτή, το άτομο υπέστη διακριτική μεταχείριση (δεν έλαβε την προαγωγή που δικαιούτο και που θα λάμβανε αν δεν είχε μαθευτεί το πρόβλημα ψυχικής του υγείας) που οφείλεται, μεταξύ άλλων, και στο στίγμα που συνδέεται με την ψυχική αναπηρία. Επομένως, το στίγμα δεν τιμωρείται καθαυτό αλλά μπορεί να οδηγήσει σε συμπεριφορά ή μεταχείριση που απαγορεύονται από τον νόμο.

““ A.3 Τι είναι οι απαγορευμένες διακρίσεις και πως συνδέονται με το στίγμα;

Ο νόμος 4443/2016 απαγορεύει κάθε άμεση και έμμεση διάκριση λόγω φυλής, χρώματος, εθνικής ή εθνοτικής καταγωγής, γενεαλογικών καταβολών, θρησκευτικών ή άλλων πεποιθήσεων, αναπηρίας ή χρόνιας πάθησης, ηλικίας, οικογενειακής ή κοινωνικής κατάστασης, σεξουαλικού προσανατολισμού, ταυτότητας ή χαρακτηριστικών φύλου. Το στίγμα μπορεί να συνδέεται με πολλούς από τους απαγορευμένους λόγους διάκρισης.

“ Α.4 Ποιες είναι οι απαγορευμένες διακρίσεις;

Τα είδη διακριτικής συμπεριφοράς που απαγορεύονται είναι τα ακόλουθα:

- **ΑΜΕΣΗ ΔΙΑΚΡΙΣΗ** υπάρχει όταν ένα πρόσωπο υφίσταται, για τους απαγορευμένους λόγους¹ μεταχείριση λιγότερο ευνοϊκή από αυτήν της οποίας τυγχάνει, έτυχε ή θα ετύγχανε άλλο πρόσωπο, σε ανάλογη κατάσταση.
- **ΕΜΜΕΣΗ ΔΙΑΚΡΙΣΗ** υπάρχει όταν μία εκ πρώτης όψεως ουδέτερη διάταξη, κριτήριο ή πρακτική μπορεί να θέσει πρόσωπα με συγκεκριμένα χαρακτηριστικά σε μειονεκτική θέση συγκριτικά με άλλα. Έμμεση διάκριση δεν υπάρχει αν η διάταξη, το κριτήριο ή η πρακτική δικαιολογούνται αντικειμενικά από θεμιτό σκοπό και τα μέσα επίτευξής του είναι πρόσφορα και αναγκαία.
- **Η ΠΑΡΕΝΟΧΛΗΣΗ** είναι ανεπιθύμητη συμπεριφορά που συνδέεται με έναν από τους απαγορευμένους λόγους με σκοπό ή αποτέλεσμα την προσβολή της αξιοπρέπειας προσώπου και τη δημιουργία εκφοβιστικού, εχθρικού, εξευτελιστικού, ταπεινωτικού ή επιθετικού περιβάλλοντος.
- **ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΛΟΓΩ ΣΧΕΣΗΣ** είναι η λιγότερη ευνοϊκή μεταχείριση ενός προσώπου λόγω της στενής του σχέσης με πρόσωπο ή πρόσωπα με συγκεκριμένα χαρακτηριστικά.
- **ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΛΟΓΩ ΝΟΜΙΖΟΜΕΝΩΝ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΩΝ** είναι η λιγότερο ευνοϊκή μεταχείριση ενός προσώπου που εικάζεται ότι διαθέτει συγκεκριμένα χαρακτηριστικά. Για παράδειγμα, διάκριση λόγω νομιζόμενων χαρακτηριστικών είναι αυτή που υφίσταται ένα άτομο επειδή εικάζεται ή πιστεύεται ότι είναι ψυχικά ανάπηρο.
- **ΠΟΛΛΑΠΛΗ ΔΙΑΚΡΙΣΗ** είναι οποιαδήποτε διάκριση, αποκλεισμός ή περιορισμός που βασίζεται σε περισσότερους από έναν από τους απαγορευμένους λόγους.
Για παράδειγμα πολλαπλή διάκριση είναι αυτή που υφίσταται μια γυναίκα λόγω της ψυχικής αναπηρίας και του φύλου της.

Για τα άτομα με αναπηρία διάκριση αποτελεί και η άρνηση εύλογων προσαρμογών, δηλαδή η άρνηση παροχής απαραίτητων και κατάλληλων τροποποιήσεων, ρυθμίσεων και μέτρων προκειμένου να διασφαλιστεί η ίση μεταχείρισή τους.

¹ Φυλή, χρώμα, εθνική ή εθνοτική καταγωγή, γενεαλογικές καταβολές, θρησκευτικές ή άλλες πεποιθήσεις, αναπηρία ή χρόνια πάθηση, ηλικία, οικογενειακή ή κοινωνική κατάσταση, σεξουαλικό προσανατολισμό, ταυτότητα ή χαρακτηριστικά φύλου

“ A.5 Η διακριτική συμπεριφορά απαγορεύεται σε όλους τους τομείς της ζωής;

Η διακριτική συμπεριφορά λόγω φυλής, χρώματος, εθνικής ή εθνοτικής καταγωγής, γενεαλογικών καταβολών, θρησκευτικών ή άλλων πεποιθήσεων, αναπηρίας ή χρόνιας πάθησης, ηλικίας, οικογενειακής ή κοινωνικής κατάστασης, σεξουαλικού προσανατολισμού, ταυτότητας ή χαρακτηριστικών φύλου απαγορεύεται στον τομέα της εργασίας και της απασχόλησης στο δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα, όσον αφορά:

- α)** τους όρους πρόσβασης στην εργασία και την απασχόληση
- β)** την πρόσβαση σε όλα τα είδη και επίπεδα επαγγελματικού προσανατολισμού, μαθητείας, επαγγελματικής κατάρτισης, επιμόρφωσης και επαγγελματικού αναπροσανατολισμού, συμπεριλαμβανομένης της απόκτησης πρακτικής επαγγελματικής εμπειρίας,
- γ)** τους όρους και τις συνθήκες εργασίας και απασχόλησης, ιδίως όσον αφορά τις αποδοχές, την απόλυση, την υγεία και την ασφάλεια στην εργασία και σε περίπτωση ανεργίας την επανένταξη και την εκ νέου απασχόληση,
- δ)** την ιδιότητα του μέλους και τη συμμετοχή σε συνδικαλιστική οργάνωση εργαζομένων ή εργοδοτών ή σε οποιαδήποτε επαγγελματική οργάνωση, συμπεριλαμβανομένων των πλεονεκτημάτων και υποχρεώσεων που απορρέουν από τη συμμετοχή σε αυτές, και ιδίως του δικαιώματος εκλέγειν και εκλέγεσθαι.

Η διακριτική συμπεριφορά απαγορεύεται επίσης και όσον αφορά:

- α)** την κοινωνική προστασία, συμπεριλαμβανομένης της κοινωνικής ασφάλισης και της υγειονομικής περίθαλψης,
- β)** τις κοινωνικές παροχές και τις φορολογικές διευκολύνσεις ή πλεονεκτήματα,
- γ)** την εκπαίδευση,
- δ)** την πρόσβαση στη διάθεση και την παροχή αγαθών και υπηρεσιών που διατίθενται (συναλλακτικά) στο κοινό, συμπεριλαμβανομένης της στέγης.

“ A.6 Ψυχική αναπηρία και δικαιώματα

Τα θεμελιώδη δικαιώματα δεν μεταβάλλονται ανάλογα με το φύλο, το χρώμα, την θρησκεία ή την αναπηρία ενός ατόμου. Οι Έλληνες και οι Ελληνίδες είναι ίσοι/ες ενώπιον του νόμου (άρθρο 4 παρ. 1 του Συντάγματος) και έχουν ίσα δικαιώματα και υποχρεώσεις (άρθρο 4 παρ. 2 Σ)². Αυτό σημαίνει ότι η ύπαρξη ψυχικής (ή άλλης) αναπηρίας δεν μεταβάλει και δεν επηρεάζει το περιεχόμενο των δικαιωμάτων ή την προστασία που δικαιούται κάθε πολίτης.

“ A.7 Τι είναι ο στιγματιστικός λόγος;

Στιγματιστικός λόγος είναι ο τρόπος με τον οποίο απεικονίζονται άτομα με εμπειρία ψυχικής ασθένειας αλλά και η ίδια η ψυχική ασθένεια στα Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας ή στον προφορικό λόγο. Ο στιγματιστικός λόγος εκφράζει, δημιουργεί, υπονοεί ή/και αναπαράγει το στίγμα της ψυχικής ασθένειας στιγματίζοντας ρητά ή υπόρρητα τον ψυχικά ασθενή.

² Το Σύνταγμα κάνει αναφορά σε Ελληνίδες και Έλληνες, όμως τα δικαιώματα που περιγράφουμε ισχύουν για όλα τα άτομα που διαβιούν στην Επικράτεια

“ Α.8 Απαγορεύεται ο στιγματιστικός λόγος;

Ο στιγματιστικός λόγος τιμωρείται ποινικά αν θεωρηθεί ότι αποτελεί ρητορική μίσους, εξύβριση ή δυσφήμιση.

- **ΡΗΤΟΡΙΚΗ ΜΙΣΟΥΣ** είναι ομιλία που προσβάλλει ένα άτομο ή μια ομάδα με βάση χαρακτηριστικά όπως το φύλο, η εθνοτική καταγωγή, η θρησκεία, η φυλή, η αναπηρία ή ο γενετήσιος προσανατολισμός του. Η ρητορική μίσους περιγράφει ιδιαίτερα υβριστική, έως και απειλητική συμπεριφορά, καθώς και προσβλητικά σχόλια. Άτομα με αναπηρία και ψυχική αναπηρία μπορούν να είναι «θύματα» ρητορικής μίσους μέσα από προσβλητικά, ρατσιστικά σχόλια στα ΜΜΕ και κοινωνικά δίκτυα. Ο νόμος 4285/2014 απαγόρευσε ρητορική μίσους που υποκινεί παράνομες πράξεις³ Συγκεκριμένα, όποιος με πρόθεση, δημόσια, προφορικά ή δια του τύπου, μέσω του διαδικτύου ή με οποιοδήποτε άλλο μέσο ή τρόπο, υποκινεί, προκαλεί, διεγείρει ή προτρέπει σε πράξεις ή ενέργειες που μπορούν να προκαλέσουν διακρίσεις, μίσος ή βία κατά προσώπου ή ομάδας προσώπων, που προσδιορίζονται με βάση τη φυλή, το χρώμα, τη θρησκεία, τις γενεαλογικές καταβολές, την εθνική ή εθνοτική καταγωγή, το σεξουαλικό προσανατολισμό, την ταυτότητα φύλου ή την αναπηρία, κατά τρόπο που εκθέτει σε κίνδυνο τη δημόσια τάξη ή ενέχει απειλή για τη ζωή, την ελευθερία ή τη σωματική ακεραιότητα των ως άνω προσώπων, τιμωρείται με φυλάκιση τριών (3) μηνών έως τριών (3) ετών και με χρηματική ποινή πέντε έως είκοσι χιλιάδων (5.000 -20.000) ευρώ. Αν η πρόκληση, προτροπή, διέγερση ή υποκίνηση είχε ως αποτέλεσμα την τέλεση εγκλήματος, επιβάλλεται φυλάκιση τουλάχιστον έξι (6) μηνών και χρηματική ποινή δεκαπέντε έως τριάντα χιλιάδων (15.000-30.000) ευρώ. Σε περίπτωση επιβολής ποινής φυλάκισης τουλάχιστον ενός (1) έτους, επιβάλλεται η αποστέρηση των πολιτικών δικαιωμάτων από ένα έως πέντε έτη.
- **ΔΥΣΦΗΜΙΣΗ** υπάρχει όταν κάποιος με οποιονδήποτε τρόπο ενώπιον τρίτου ισχυρίζεται ή διαδίδει για κάποιον άλλον γεγονός που μπορεί να βλάψει την τιμή ή την υπόληψή του. Η δυσφήμιση τιμωρείται με φυλάκιση έως ένα έτος ή χρηματική ποινή. Αν τελέστηκε δημόσια με

³ ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘΜ. 4285/2014 (ΦΕΚ 191/Α/10.9.2014) Τροποποίηση του ν. 927/1979 (Α' 139) και προσαρμογή του στην απόφαση πλαίσιο 2008/913/ΔΕΥ της 28ης Νοεμβρίου 2008, για την καταπολέμηση ορισμένων μορφών και εκδηλώσεων ρατσισμού και ξενοφοβίας μέσω του ποινικού δικαίου (L 328) και άλλες διατάξεις.

οποιονδήποτε τρόπο ή μέσω διαδικτύου, επιβάλλεται φυλάκιση έως τρία έτη ή χρηματική ποινή (άρθρο 362 του Ποινικού Κώδικα, Ν. 4619/2019).

- **ΣΥΚΟΦΑΝΤΙΚΗ ΔΥΣΦΗΜΙΣΗ** υπάρχει αν το γεγονός είναι ψευδές και ο υπαίτιος γνώριζε ότι αυτό είναι ψευδές. Στην περίπτωση αυτή τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών και χρηματική ποινή. Αν δυσφημεί δημόσια με οποιονδήποτε τρόπο ή μέσω του διαδικτύου, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον έξι μηνών και χρηματική ποινή (άρθρο 363 ΠΚ).
- **ΕΞΥΒΡΙΣΗ** υφίσταται όταν κάποιος προσβάλλει την τιμή άλλου με λόγο ή με έργο ή με οποιονδήποτε άλλο τρόπο. Στην περίπτωση αυτή τιμωρείται με φυλάκιση έως έξι μήνες ή χρηματική ποινή. Αν τελεί την πράξη δημόσια με οποιονδήποτε τρόπο ή μέσω διαδικτύου, επιβάλλεται φυλάκιση έως ένα έτος ή χρηματική ποινή (άρθρο 361 ΠΚ).

Το Αστικό Δίκαιο προστατεύει την τιμή και την υπόληψη κάθε ανθρώπου μέσα από αγωγές προσβολής προσωπικότητας.

ΠΑΡΑΝΟΜΗ ΠΡΟΣΒΟΛΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΤΑΣ (ΑΡΘΡΟ 57 ΑΚ)

Όποιος προσβάλλεται παράνομα στην προσωπικότητά του έχει δικαίωμα να απαιτήσει να αρθεί η προσβολή και να μην επαναληφθεί στο μέλλον. Το δικαστήριο αφού λάβει υπόψη το είδος της προσβολής, μπορεί επιπλέον να καταδικάσει τον υπαίτιο να ικανοποιήσει την ηθική βλάβη αυτού που έχει προσβληθεί. Ικανοποίηση μπορεί να αποτελεί η πληρωμή χρηματικού ποσού, δημοσίευμα, ή οτιδήποτε επιβάλλεται από τις περιστάσεις.

ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗ (ΑΡΘΡΟ 914 ΑΚ)

Όποιος ζημιώσει άλλον παράνομα και υπαίτιος έχει υποχρέωση να τον αποζημιώσει. Αν υπάρχει αδικοπραξία, πέρα από την αποζημίωση για την περιουσιακή ζημία, το δικαστήριο μπορεί να επιδικάσει χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης (932 ΑΚ) για όποιον υπέστη προσβολή της υγείας, της τιμής ή της αγνείας του ή στερήθηκε την ελευθερία του.

Βήμα Δεύτερο: Προστατεύομαι

Τι μπορώ να κάνω ως πολίτης για να καταπολεμήσω τον στιγματιστικό λόγο;

Εάν θεωρείς ότι είσαι θύμα στιγματιστικού λόγου μπορείς να προστατευθείς εξωδικαστικά, καταγγέλλοντας το περιστατικό σε κάποιον θεσμικό φορέα, είτε δικαστικά καταφεύγοντας σε ποινικό ή αστικό δικαστήριο.

B.1 Εξωδικαστική προστασία

Η εξωδικαστική προστασία παρέχεται από φορείς που βρίσκονται εκτός του δικαστικού συστήματος (δικαστήρια όλων των βαθμίδων) και παρέχεται από φορείς όπως ανεξάρτητη αρχές, επαγγελματικές ενώσεις ή οργανώσεις ή οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών.

1. Μπορείς να καταγγείλεις στιγματιστικό λόγο στα media και θέματα δεοντολογίας στον τύπο:

ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ (Ε.Σ.Ρ.) ([HTTPS://WWW.ESR.GR/](https://www.esr.gr/))

Το Ε.Σ.Ρ. είναι αρμόδιο να ελέγχει συστηματικά την τήρηση των κανόνων της δεοντολογίας, της πληρότητας του προγράμματος, της πολυφωνίας στην ενημέρωση, της προστασίας των ανηλίκων και του σεβασμού της αξίας του ανθρώπου.

Μπορείτε να καταγγείλετε κάποια τηλεοπτική ή ραδιοφωνική εκπομπή σε περίπτωση που κρίνετε ότι παραβιάζει τους κανόνες δεοντολογίας και το περιεχόμενό τους αναπαράγει ή υπονοεί το στίγμα της ψυχικής ασθένειας. Το ΕΣΡ, αφού αξιολογήσει το περιεχόμενο της καταγγελίας, μπορεί να καταλήξει ακόμα και στην έκδοση κυρωτικής απόφασης (συνήθως πρόστιμο και προσωρινή διακοπή της εν λόγω εκπομπής). Για περισσότερες πληροφορίες αναφορικά με τον τρόπο υποβολής της καταγγελίας επισκεφθείτε τον σύνδεσμο: <https://www.esr>.

ΕΝΩΣΙΣ ΣΥΝΤΑΚΤΩΝ ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ ΕΦΗΜΕΡΙΔΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

ΕΝΩΣΙΣ ΣΥΝΤΑΚΤΩΝ
ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ ΕΦΗΜΕΡΙΔΩΝ ΑΘΗΝΩΝ
JOURNALISTS' UNION
OF ATHENS DAILY NEWSPAPERS

Η ΕΣΗΕΑ είναι επαγγελματικό σωματείο των συντακτών των ημερησίων εφημερίδων και των

ραδιοτηλεοπτικών μέσων ενημέρωσης που έχουν έδρα την Αθήνα. Σκοποί της ΕΣΗΕΑ είναι, μεταξύ άλλων η αποφασιστική και με όλα τα νόμιμα αγωνιστικά μέσα, προάσπιση της ελευθεροτυπίας από κάθε επιβουλή, απ' όπου και αν προέρχεται, με σκοπό να διασφαλισθεί η πλήρης ενημέρωση των πολιτών με τον Τύπο, το ραδιόφωνο, την τηλεόραση, με τη δημοσίευση και αναμετάδοση όλων των ειδήσεων, με τον παραμερισμό κάθε σκοπιμότητας και ιδιοτέλειας και η προστασία, η προαγωγή και η διασφάλιση των ηθικών, οικονομικών, επαγγελματικών και ασφαλιστικών συμφερόντων των μελών της. Το Πρωτοβάθμιο Πειθαρχικό Συμβούλιο δικάζει τα πειθαρχικά παραπτώματα ύστερα από καταγγελία του Δ.Σ. ή ενός μέλους ή ενός τρίτου ή και αυτεπάγγελτα. Οι ποινές που επιβάλλουν τα Πειθαρχικά Συμβούλια, ανάλογα με τη βαρύτητα του πειθαρχικού παραπτώματος, είναι: α) Απλή επίπληξη, β) Επίπληξη με ανάρτηση της αποφάσεως στους χώρους εργασίας, γ) Ανάκληση στην τάξη, δ) Προσωρινή διαγραφή μέχρι έξη μηνών, ε) Προσωρινή διαγραφή έξη μηνών μέχρι δύο ετών, στ) Οριστική διαγραφή. (<https://www.esiea.gr/>)

- 2. Αν υφίστασαι διακριτική συμπεριφορά ως αποτέλεσμα στιγματιστικού λόγου, μπορείς να απευθυνθείς στον Συνήγορο του Πολίτη ως φορέα ίσης μεταχείρισης:

ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ
ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ
ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ

Ο Συνήγορος του Πολίτη είναι φορέας για την παρακολούθηση και προώθηση της εφαρμογής, στον ιδιωτικό και δημόσιο τομέα, της αρχής των ίσων

ευκαιριών και της ίσης μεταχείρισης ανεξαρτήτως φύλου, φυλής, χρώματος, εθνικής ή εθνοτικής καταγωγής, γενεαλογικών καταβολών, θρησκευτικών ή άλλων πεποιθήσεων, αναπηρίας ή χρόνιας πάθησης, ηλικίας, οικογενειακής ή κοινωνικής κατάστασης, σεξουαλικού προσανατολισμού, ταυτότητας ή χαρακτηριστικών φύλου. Μπορείτε να προσφύγετε στον Συνήγορο του Πολίτη, αν πιστεύετε ότι έχετε υποστεί διάκριση. Ο Συνήγορος του Πολίτη δεν δικαιούται να επιβάλει κάποια ποινή, αλλά μπορεί:

- Να ζητήσει την άρση αποφάσεων ή πρακτικών που συνιστούν διάκριση
- Να διατυπώσει συστάσεις προς τη διοίκηση ή τον ιδιώτη/εργοδότη
- Να ζητήσει από τις αρμόδιες αρχές την πειθαρχική ή ποινική έρευνα
- Να συνδράμει με την παροχή συμβουλών σχετικά με τις υποθέσεις

Για περισσότερες πληροφορίες αναφορικά με την υποβολή αναφοράς επισκεφθείτε τον σύνδεσμο <https://www.synigoros.gr/?i=submission-system.el>

- 3. Αν θεωρείς ότι υφίστασαι στιγματιστικό λόγο στην σχέση με το σύστημα υγείας ή ψυχικής υγείας μπορείς να απευθυνθείς στην Ειδική Επιτροπή Ελέγχου Προστασίας των Δικαιωμάτων των Ατόμων με Ψυχικές Διαταραχές:

Η ΕΙΔΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΛΕΓΧΟΥ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΨΥΧΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ εποπτεύει και ελέγχει την προστασία των

δικαιωμάτων των ατόμων με ψυχικές διαταραχές, όπως το δικαίωμα για αξιοπρεπείς συνθήκες διαβίωσης στις Μονάδες Ψυχικής Υγείας, το δικαίωμα για εξειδικευμένη ατομική θεραπεία, το δικαίωμα να αμφισβητεί ο ασθενής στο δικαστήριο την ακούσια νοσηλεία, να συνομιλεί κατ' ιδίαν με δικηγόρο, να έχει πρόσβαση στα δεδομένα των αρχείων που τον

αφορούν, το δικαίωμα να προστατεύει την περιουσία του, το δικαίωμα της κοινωνικής του επανένταξης (άρθρο 2, Ν.2716/17-5-1999 ΦΕΚ 96/Τεύχος Α'). Στις αρμοδιότητές της εμπίπτει και η ενημέρωση των πολιτών για τα δικαιώματα των ψυχικά ασθενών με κάθε πρόσφορο μέσο, όπως έκδοση ενημερωτικών φυλλαδίων, καταχωρίσεις στον Τύπο ή τηλεοπτικά μηνύματα. Οι πολίτες μπορούν να υποβάλουν παράπονα, αναφορές ή καταγγελίες στην Επιτροπή. Η επιτροπή θα μελετήσει το αίτημα, θα συντάξει έκθεση την οποία και θα διαβιβάσει στο αρμόδιο διοικητικό όργανο.

- 4. Για ρατσιστικές ενέργειες και βίαιες συμπεριφορές που στοχοποιούν άτομα λόγω αναπηρίας:

ΔΙΚΤΥΟ ΚΑΤΑΓΡΑΦΗΣ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΩΝ ΡΑΤΣΙΣΤΙΚΗΣ ΒΙΑΣ

Το Δίκτυο Καταγραφής Περιστατικών Ρατσιστικής Βίας έχει αναλάβει τη συστηματική καταγραφή πράξεων βίας με ρατσιστικό κίνητρο στην Ελλάδα. Ως πράξεις περιστατικά ρατσιστικής βίας θεωρούνται εγκληματικές πράξεις ή βίαιες ενέργειες

ή συμπεριφορές εις βάρος ατόμων, τα οποία στοχοποιούνται λόγω εθνικής ή εθνοτικής καταγωγής, χρώματος, θρησκευτικής προέλευσης, σεξουαλικού προσανατολισμού, ταυτότητας φύλου ή αναπηρίας. Καταγράφονται επίσης εγκληματικές πράξεις ή βίαιες ενέργειες ή συμπεριφορές σε βάρος των υπερασπιστών ανθρωπίνων δικαιωμάτων, δηλαδή όσων ατόμων προωθούν και προστατεύουν τα ανθρώπινα δικαιώματα και στοχοποιούνται λόγω αυτής τους της ιδιότητας. Διάφοροι φορείς, μέλη του δικτύου, είναι επιφορτισμένοι με την καταγραφή των περιστατικών ρατσιστικής βίας με τη

βοήθεια των ίδιων των θυμάτων με απώτερο στόχο την άσκηση πίεσης στην πολιτεία για την καταπολέμηση του φαινομένου της ρατσιστικής βίας και να ενημερώσουν την κοινή γνώμη. (<http://rvrn.org/>)

SOPHISM

Μία απάντηση στη ρητορική μίσους στο διαδίκτυο μέσα από την ενίσχυση της υψηλής ποιότητας επαγγελματικής δημοσιογραφίας και της δημοσιογραφίας των πολιτών (<https://sophism.media.uoa.gr/gr/>)

“ B.2 Δικαστική προστασία

Η δικαστική προστασία μπορεί να απευθυνθεί στα ποινικά δικαστήρια (ρητορική μίσους, εξύβριση, δυσφήμιση κλπ) ή στα πολιτικά δικαστήρια για προσβολή προσωπικότητας. Στην περίπτωση αυτή απαιτείται παράσταση δικηγόρου επομένως θα πρέπει να αναζητήσετε νομικές συμβουλές και εκπροσώπηση.

Εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις, μπορεί κανείς να ζητήσει την παροχή νομικής βοήθειας. Ειδικότερα, σύμφωνα με τον Νόμο 4689/2020, πολίτες χαμηλού εισοδήματος δικαιούνται παροχή δωρεάν νομικής βοήθειας, δηλαδή τη χορήγηση δικηγόρου, δικαστικού επιμελητή, συμβολαιογράφου, σε υποθέσεις ποινικού, αστικού και εμπορικού δικαίου, κάθε βαθμού. Σε περίπτωση διορισμού δικηγόρου ή συνηγόρου νομικής βοήθειας, η επιλογή γίνεται βάσει αντίστοιχης καταστάσεως που καταρτίζει ο οικείος Δικηγορικός Σύλλογος. Τη νομική βοήθεια δικαιούνται τόσο οι Έλληνες πολίτες, οι πολίτες της ΕΕ, όσο και οι πολίτες τρίτου κράτους ή οι ανιθαγενείς, εφόσον έχουν, νομίμως, κατοικία ή συνήθη διαμονή στην Ελλάδα. Η υποβολή αιτημάτων γίνεται στα κατά τόπους αρμόδια Πρωτοδικεία (ή για ποινικές υποθέσεις στον πρόεδρο του δικαστηρίου που εκκρεμεί η υπόθεση).

“ B.3 Συνηγορία/Αυτοσυνηγορία

Για να ενημερωθείς αναφορικά με τα δικαιώματά των ψυχικά αναπήρων αλλά και τους τρόπους δράσεις για προάσπιση των συμφερόντων τους μπορείς να επισκεφθείς του παρακάτω φορείς:

ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΝΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ (Ε.Σ.Α.ΜΕ.Α.)

Κύρια αποστολή της Συνομοσπονδίας είναι η καταπολέμηση των διακρίσεων σε βάρος των ατόμων με αναπηρία, χρόνιες παθήσεις και των οικογενειών τους και η προώθηση, προστασία και απόλαυση των ανθρωπίνων και συνταγματικά κατοχυρωμένων δικαιωμάτων τους. Ιδίως όσον αφορά στα ανθρώπινα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία.

Η Συνομοσπονδία, ως η πλέον αντιπροσωπευτική αναπηρική οργάνωση, συμμετέχει στα κέντρα λήψης αποφάσεων και εκπροσωπεί τα άτομα με αναπηρία στο διάλογο με την ελληνική Πολιτεία.

Καταρτίζει σχέδιο δράσης, ασκεί συστηματικό έλεγχο των νομοθετικών ρυθμίσεων και διατάξεων και καταθέτει τις προτάσεις της στην ελληνική Πολιτεία για θέματα όπως: η εκπαίδευση, η επαγγελματική κατάρτιση, η απασχόληση, η κοινωνία της πληροφορίας, η προσβασιμότητα.

(www.esamea.gr)

ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΛΗΠΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΨΥΧΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ «ΑΥΤΟΕΚΠΡΟΣΩΠΗΣΗ»

Στόχος του Σωματείου «Αυτοεκπροσώπηση» είναι η ενδυνάμωση της ικανότητας αυτοεκπροσώπησης των Ληπτών Υπηρεσιών Ψυχικής Υγείας ώστε να διαδραματίζουν ενεργό ρόλο στη καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού και στη διαμόρφωση πολιτικών για την αγορά εργασίας και ισότιμων ευκαιριών ένταξης.

Επίσης άλλοι σημαντικοί στόχοι είναι, ο αποστιγματισμός των ατόμων με ψυχοκοινωνικά προβλήματα, η ενημέρωση και ευαισθητοποίηση της κοινωνίας, η εκπροσώπηση τους σε εθνικό και διεθνές επίπεδο, και η εξασφάλιση καλών συνθηκών στον τομέα της κοινωνικοοικονομικής ενσωμάτωσης.

(<http://autoekprosopisi.gr/>)

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΣΥΛΛΟΓΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΨΥΧΙΚΗ ΥΓΕΙΑ (ΠΟΣΟΨΥ)

Τα μέλη της ΠΟΣΟΨΥ δραστηριοποιούνται στην ευαισθητοποίηση της Κοινότητας, ώστε να δημιουργηθούν καλύτερες συνθήκες για την ψυχοκοινωνική αποκατάσταση (εξασφάλιση στέγης, εργασίας, καταπολέμηση του «κοινωνικού στίγματος» της ψυχικής νόσου κλπ.) των ληπτών υπηρεσιών ψυχικής υγείας, αλλά και τη διατήρηση ενός στοιχειώδους επιπέδου ποιότητας ζωής για τους λήπτες υπηρεσιών ψυχικής υγείας και τις οικογένειες φροντιστές τους.

Παράλληλα, αναπτύσσουν δράσεις για τη ψυχοκοινωνική στήριξη τόσο των ληπτών υπηρεσιών ψυχικής υγείας (Λ.Υ.Ψ.Υ.) όσο και των οικογενειών τους, ορμώμενοι από την επιθυμία τους να καλύψουν τις πραγματικές τους ανάγκες εκεί που το κράτος δεν μπορεί, δρώντας συμπληρωματικά προς τις Δημόσιες Υπηρεσίες Ψυχικής Υγείας.

(<https://www.posopsi.gr/>)

Πηγές

Νομοθεσία και Διεθνείς Συμβάσεις

- Αστικός Κώδικας (ΠΡΟΕΔΡΙΚΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑ ΥΠ' ΑΡΙΘΜ. 456 ΦΕΚ Α' 164/24.10.1984), <https://www.kodiko.gr/nomothesia/document/437467/p.d.-456-1984>
- Διεθνής Σύμβαση για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία, <https://www.un.org/development/desa/disabilities/convention-on-the-rights-of-persons-with-disabilities.html>
- Νόμος 4443/2016 : Ι) Ενσωμάτωση της Οδηγίας 2000/43/ΕΚ περί εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχείρισης προσώπων ασχέτως φυλετικής ή εθνοτικής τους καταγωγής, της Οδηγίας 2000/78/ΕΚ για τη διαμόρφωση γενικού πλαισίου για την ίση μεταχείριση στην απασχόληση, <https://www.taxheaven.gr/law/4443/2016>
- Νόμος 4285/2014 (ΦΕΚ 191/Α/10.9.2014) Τροποποίηση του ν. 927/1979 (Α' 139) και προσαρμογή του στην απόφαση πλαίσιο 2008/913/ΔΕΥ της 28ης Νοεμβρίου 2008, για την καταπολέμηση ορισμένων μορφών και εκδηλώσεων ρατσισμού και ξενοφοβίας μέσω του ποινικού δικαίου (L 328) και άλλες διατάξεις, <https://www.e-nomothesia.gr/kat-anthropina-dikaiomata/n-4285-2014.html>
- Νόμος 4689/2020 - ΦΕΚ 103/Α/27-5-2020 (Κωδικοποιημένος), Ενσωμάτωση στην ελληνική νομοθεσία των Οδηγιών (ΕΕ) 2016/800, 2017/1371, 2017/541, 2016/1919, 2014/57/ΕΕ, κύρωση του Μνημονίου Διοικητικής Συνεργασίας μεταξύ του Υπουργείου Δικαιοσύνης της Ελληνικής Δημοκρατίας και του Υπουργείου Δικαιοσύνης, <https://www.e-nomothesia.gr/kat-dikasteria-dikaiosune/nomos-4689-2020-phek-103a-27-5-2020.html>
- Ποινικός Κώδικας (Νόμος 4619/2019), <https://www.e-nomothesia.gr/kat-kodik-es-nomothesias/nomos-4619-2019-phek-95a-11-6-2019.html>
- Το Σύνταγμα της Ελλάδας, <https://www.hellenicparliament.gr/Vouli-ton-Ellinon/To-Politevma/Syntagma/>

Ιστοσελίδες

- Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία, <https://www.esamea.gr/>
- Σβήνουμε το Στίγμα, <https://svinoumetostigma.gr/>
- SOPHISM: Μία απάντηση στη ρητορική μίσους στο διαδίκτυο μέσα από την ενίσχυση της υψηλής ποιότητας επαγγελματικής δημοσιογραφίας και της δημοσιογραφίας των πολιτών, <https://sophism.media.uoa.gr/gr/>

Μελέτες-εκθέσεις-ενημερωτικό υλικό

- Ένα Εγχειρίδιου για την Καταπολέμηση της Ρητορικής Μίσους στο Διαδίκτυο μέσα από την Εκπαίδευση στα Ανθρώπινα Δικαιώματα, <https://rm.coe.int/16806f9ac4>
- Συνήγορος του Πολίτη, Νέο Ενημερωτικό υλικό για την ίση μεταχείριση, <https://www.synigoros.gr/?i=equality.el.nea.496596>

